

Prof. Dr. Dursun Odabaş: Doktorun maddiyatı bilgidir; yat, kat, araba değil!

Ömer Çakkal

Prof. Dr. Dursun Odabaş, Sağlıkta Dönüşüm Programı'nı hayata geçirip Türk sağlık sistemini yeniden inşa eden ekibin hocalarından biri. Çapa Tıp ve Konya Selçuk'taki akademik birikimlerini yöneticilik deneyimi ile harmanlayarak 90'ların terörle kavru lan şehirlerinden Van'da yokluklar içinde bir tıp fakültesi ve üniversite hastanesi kuran Odabaş'ın yol arkadaşlarından birkaçı, takip eden yıllarda sağlık sistemimizin dönüşümünde önemli görevler üstlendi. Odabaş, SD'nin yeni sayısının röportaj konuğu. 28 Şubat sürecinde başörtüsü yasağına direndiği için adı dönemin gazetelerinde 'kara dekan' diye yazılan, azmiyle aydınlattığı Van'dan adeta sürgün edilen Odabaş, meşhur 'Rahşan affı' ile döndüğü akademik hayatını şimdilerde Necmettin Erbakan Üniversitesi çatısı altında, bir zamanlar görev yaptığı hastanesinde, eski odasında sürdürüyor. Kamu görevinin son demlerindeki Odabaş, yılların imbiğinden süzdüğü birikimlerini SD'ye anlattı. Baştan söyleyelim; bu röportaj, parasız pulsuz bir halde üniversite hastanesi kurulmasının, yurt ranzalarının hasta yatağı haline getirilmesinin, katır sırtında dağlardan valizlerle getirilen aletlerle ameliyatlara başlanmasının, kısacası Van'da gerçeğe dönüşen bir mucizenin hikâyesini anlatmaktadır.

"Birçok hocayı tabiri caizse yaka paça Van'a getirdim"

Dursun Hocam, öncelikle sizi sizin dilinizden kısaca tanıyabilir miyiz? Nerelisiniz, nerede doğup büyüdü nüz? Tıp eğitimi nerede aldınız ve

nerelerde görevler üstlendiniz; şu anda hangi görevi icra ediyorsunuz?

1951 yılında Sakarya Hendek ilçesi Aktepe köyünde doğdum. Köy çocuğuyum. İlkokul birinci sınıfı köyde okudum. Sonra lise sona kadar Adapazarı merkezde geçti. Liseyi bitirdiğim yıl ilk defa İstanbul'a gittim. Aynı yıl üç sınava birden girdim. O zaman sınavlar ayrı yapılıyordu. Ankara'da Gazi Eğitim diye bir fakülte vardı; orada Fransızca bölümünü, sonra Deniz Harp Okulunu, bir de tıp fakültesini kazanacak derecede puan almıştım. Tıp fakültesine kayıt yaptırdım. İstanbul Tıp'ta okudum. Kıbrıs Barış Harekatı'nda yeni mezun bir asistandım. Asistanken bizi alıp askere götürdüler. Biz Kıbrıs'a giden birliklerde olmadık ama Gaziantep 5. Zırhlı Tugay'da yedek subaylığımı yaptım. Birkaç gece de Kıbrıs'a çıkmak için hazır kıta bekledik. O heyecanı da yaşadım ama bizim birliğin yarısı gitti, biz kaldık. Askerlikten sonra tekrar İstanbul Tıp'ta çocuk sağlığı ve hastalıkları ihtisası yaptım. Daha sonra 6 sene Kütahya'da serbest hekim olarak çalıştım. 1986'da Konya Meram Tıp'a yardımcı doçent olarak girdim. Sonra doçent oldum. 1993'te Van Tıp Fakültesine Kurucu Dekan olarak görevlendirildim. 28 Şubat sürecinde Türkiye genelinde devam eden başörtüsü eylemine katıldığım için üniversiteden atıldım. 15 ay sonra meşhur 'Rahşan affı' ile 2000 yılının başında üniversiteye geri döndüm. 2005 yılının sonuna kadar tekrar Van'da çalıştım. Ailevi sebeplerden ötürü oradan ayrıldım ve tekrar Konya'ya geldim. 2006-2014 arasında Konya Eğitim ve Araştırma Hastanesinin başhekimliğini yaptım. 14 Mart 2014 günü zamanın Sağlık Bakanı'yla sanırım ters düştüm

ki o görevden de atıldım. Sonra sağ olsun üniversitemizin rektörü Muzaffer Bey o arada bana kadro açmıştı, ben de üniversitemize geri döndüm. Bu oda, ilk girdiğim zamanda oturduğum odadır aynı zamanda. Böylece hem odama hem kliniğime geri dönmüş oldum. İşte 4 sene doldu, buradayım. 2 senedir anabilim dalı başkanlığını da yürütüyorum. Bu senenin sonunda 4 Aralık itibarıyla da 67 yaşımı doldurup emekliye ayrılacağım. Ondan sonrası Allah'ın takdiri, nasıl kapılar açacak göreceğiz.

Çok teşekkür ederiz Hocam. Sizi anlatanlar akademik hayatta çok çile çektiğinize işaret ediyor. Adınız bir dönemin gazetelerinde "kara dekan" diye yazıldı. 28 Şubat döneminde yaşadıklarınız, ülkemizdeki vesayet rejiminin de kısa bir hikâyesi gibi. Yaşadıklarınızı şöyle bir özet geçebilir misiniz?

Van'a gelişimden başlayayım. 1993 yılında Van'a gittiğimde terör olayları fazlaydı. Aynı zamanda yokluk vardı. Kulakları çınlasın, Rektör Prof. Seyit Mehmet Şen, "Tıp fakültesini size teslim ediyorum, artık arkama bakmayacağım" dedi. Bize çok büyük bir destek verdi. Biz de Van'da o heyecanla büyük bir gayretle bütün Türkiye'yi tarayarak "Van'a gelir misiniz?" diye sorarak işe koyulduk. O yıllarda Van'a gelmek hakikaten zor. Terörün çok yoğun olduğu o dönemde birçok arkadaşı tabiri caizse yaka paça yalvararak getirdik. Atama yaptığımız öğretim üyelerinden 50'ye yakını zaten gelmedi. O dönem, bugünkü gibi siyasal bir desteğimiz de yoktu. Başörtüsü yasağı başlayınca dönemin YÖK Başkanı Kemal Gürüz ile devam eden terör arasında

“28 Şubat sürecinde başörtüsü yasağına karşı çıktığım için ‘kara dekan’ diye manşet attılar. Eylemler sırasında bahçede geziyordum. Hep beyaz kısa kollu gömlek giydiğim için hava da soğuk olunca siyah pelerinimi üstüme giyer, dışarı öyle çıkardım. O fotoğrafımı koyup sözde mizah yaparak ‘kara dekan’ diye yazmışlar. Aslında kafasının içi kara demek istiyorlardı. Oysa onların kafasının içi karaydı.”

sıkışıp kaldık. 11 Ekim 1998 günü Türkiye çapında “Başörtüsü İçin Elele” eylemi olduğunda biz de aktif olarak Van’dan katılmak istedik ama Van’da böyle bir şey yapılamadı. Vilayet yasaklamıştı. Gelenler, polis zor kullanmasıyla dağıldı. Bizim o dönem emniyet güçleriyle görüşmemiz oldu. Görüşmenin bantları televizyonda yayınlandı. Aslında orada emniyet güçlerine karşı çirkin bir söz, bir davranış da yoktu. Sadece ikaz ettim. Kadınları ittiler, çukurlara düşürdüler. Ben onlara müdahale ettim. Tabi bizi kimse dinlemedi. Aynı zamanda başörtüsü için eylem yapanlara da “Arkadaşlar bu kadar yeter! Duyuracağımızı duyurduk, polis de bizim kardeşimiz!” diye bağırdık oradaki insanlar da reaksiyon verdi, polis de durdu. Esasen 2-3 dakikalık bir eylem böylece sona erdi. Ancak bu beni “kara dekan” diye gazete manşetlerine çıkardı.

“Pelerinimle sözde mizah yapıp ‘kara dekan’ dediler”

‘Kara dekan’ tabiri nereden çıktı?

“Kara dekan” manşetinde sözde bir mizah vardı. Eylemler sırasında bahçede geziyordum. Hep beyaz kısa kollu gömlek giydiğim için hava da soğuk olunca siyah pelerinimi üstüme giyer, dışarı öyle çıkardım. O fotoğrafımı koyup sözde mizah yaparak “kara dekan” diye yazmışlar. Aslında “kafasının içi

kara” demek istiyorlardı. O gazetelerin birçoğunu avukatım mahkemeye vermiş. Ben hiç para görmedim ama o tazminatları kazandı. Bana da “Hocam ev yapıyordum evi tamamladım epey işe yaradı” dedi. O “kara dekan” hikâyesi böyle işte. O günkü vesayet sistemine karşı çıktığımız için bana kafasının içi kara demek istediler. Asıl onların kafasının içi karaydı. Bugün çok şükür geldiğimiz noktada vesayet sistemi kalktı. Bugün bakın, başı örtülü olan da başı açık olan da hepsi beraber.

Ülkenin doğusunda ve güneydoğusunda ciddi bir terörün sahnelendiği bir dönemde Van’da Tıp Fakültesi kurdunuz. Bu kuruluş bir anlamda “yokluklar içinde bir tıp fakültesi kurulması serüveni.” Bu serüveni biraz anlatabilir misiniz?

Ülkemizde terörün PKK adıyla ortaya çıkışı 1984’te oldu. Biz Van’a gittiğimizde yaklaşık on yıllık bir geçmişi vardı. Van’da canlıydı terör. Televizyonda haberleri izlerken Van’da zannedersiniz ki kurşunlar havada uçuşuyor. Biz birkaç tane tıp kongresi yaptık orada. Kongrelere batıdan gelecek olanlar bize telefon edip “Dursun Hocam biz kongreye geleceğiz ama havalimanından hastaneye ya da kongre salonuna sağ salım nasıl varacağız?” diye soruyordu. Çünkü her tarafta kurşunlar bombalar, vin vin... Böyle bir

hava esiyordu Türkiye’de. İşte böyle bir havada gittik Van’a. Tabii arkamızda siyasi destek de yok. Siyasi desteğiniz yoksa para desteğiniz de olmaz. Oysa tıp fakültesi demek para demek. Çok ciddi mali kaynak isteyen bir iştir tıp fakültesi ve hastane kurmak. Eskiden ilköğretim okulu olarak inşa edilmiş iki blok, bir de onların spor salonu olarak inşa edilmiş ayrı bir alan daha vardı. Orayı gösterdiler “Burası tıp fakültesi ve hastane olur mu?” dediler. Biz de yaparız dedik. 1993’ün Mart ayında kolları sıvadık. Sağ olsun Rektör Bey de bir yerden o zamanın parasıyla 10 milyar lira kaynak aktardı bize.

“İran’dan katır sırtında valizlerle ameliyat malzemeleri getirdik”

Hocam rakam yanlış olmasın, eski parayla 10 milyar bugün 10 bin TL eder. 10 bin lirayla değil hastane kurmak, ancak bir iki hasta yatağı alınır!

Yo, doğru 10 milyar. Siz şimdiki gibi büyük bütçeleri mi vardı sanıyorsunuz üniversitelerin? Üniversitenin başka parası yoktu. Ne YÖK’ten ne hükümetten para alamadık. Ama bizim zamanımızda 600 yatağa kadar yükseldi koca hastane. Bu hikâye, yokluklar içinde bir üniversite hastanesinin kurulmasının hikâyesidir. O okulu ve yurdunu yıktık, 350 yataklı bir hastane haline getirdik. Bugünün modern hastanelerinden değildi ama iyi kötü 5 tane ameliyathanemiz vardı. Kapanmış bir öğrenci yurdunun ranza yataklarını, hasta yatağı olarak kullandık. Tomografi, ultrason ve röntgen cihazları ile ameliyat masası alacak paramız yoktu. Biz de piyasadan kiralayıp, hastadan aldığımız parayla ödeme yaptık. Okul ve yurt binalarına ilk kazmayı vurmamızdan 1,5 yıl sonra bismillah deyip ameliyatlara başladık.

İran’dan katır sırtında ameliyat aletleri getirttiğinizi biliyorum. Onu da anlatır mısınız?

O da ayrı bir hikâye. Çok zor ve paranın olmadığı günlerdi Ömer Bey. Bugünün şartlarıyla düşününce anlaşılması güç olaylar. Yerli malzeme alamıyoruz, yabancı malzemeler çok pahalı... Doğrudur, ucuz olduğu için ameliyat aletlerimizi İran’dan getirttik. O zamanlar İran ihracata izin vermiyordu. Öğretim üyelerimiz gezmeye diye İran’a gitti. Orada tıbbi malzemelere bakıp öğrendiğince ucuz malzemeleri satın alıp geriye döndüler. Topladığımız bağış paralarıyla makas, neşter gibi cerrahi malzemeleri dağlardan katır sırtında valizlerle getirttik. Kanuna göre belki suçtu ama şifa bekleyen bölge halkına karşı sorumluluğumuz vardı. Baktık başka çare yok, bunu yaptık. O gün, o macerayı hep birlikte yaşadık.

“Hastanenin çatı katında ‘anne oteli’ kurduk”

Kurucusu olduğunuz hastanelerde bir anlamda mühendislik ve mimarlık da yaptınız. Bu anlamda yaşadıklarınızı da anlatabilir misiniz?

Benim hayatım hastanelerle uğraşmakla geçti. Kimsenin gücüne gitmesin ama bu bina da çingene mahallesi gibi. Ben İstanbul Tıp mezunuyum, maalesef orada da binaların hepsi birbirinden kopuk. Çapa’da çocuk kliniğinden röntgene bir hasta götürüreceğiz, kucağımızda çocukla 500 metre yürüydük. Oradan buraya gelince sadece A blok var. Bulduğumuz B blok yapılıyor, C blok yapılacak. Burada da çok az öğretim üyesi vardı. Ben de yönetim kuruluna yardımcı doçent temsilcisi olarak seçilmiştim. Sene 1987. Toplantıda “Arkadaşlar gelin buraya bir proje yapalım. Bu proje modüler bir sistem olsun. Çekirdek olsun. Yoksa ayrı ayrı binalarla İstanbul Tıp’a benzeyecek.” dedim. Herkes bana güldü. Ben o sıkıntıyı yaşadım bir müddet. O zamanki rektör “1988 Ekim ayında kampüs hastanesine taşınacağız. Buraya çivi çakılmayacak!” dedi. Ben de “Arkadaşlar 88 Ekim’de taşınamayacağız. Değil 1988, 2008’de taşınırsak hepimize kebab ısmarlayacağım.” dedim.

Taşındı mı?

Taşındı ama 2009 yılında. Tam 21 sene sonra! Ardından burası çingene mahallesi gibi büyüdü. Çapa’dayken de binanın sorumluluğu anabilim dalı başkanı olarak bana verilmişti. Hep böyle yetişince Van’a gidince de bu iş sırtımıza kaldı. Canları sağ olsun; mimarlar, mühendisler de pek anlamıyor. Ben her gün gidiyorum, yapılan yanlışları eleştiriyorum. Bunlar da Rektöre gidip “Dursun Hoca işimize çok karışıyor, iş yürümüyor” diye şikâyet etmişler. Bunun üzerinde Rektörü alıp şantiyeye götürdüm. Kuzeye bakan, hiç güneş görmeyen odaya 5 petek, güneşe bakan odaya 10 petek koyduklarını görünce Rektör Bey mühendislere çıktı. Acile indik. Acilden hastaların giriş yapacağı kapıdan sedye geçmesi mümkün değil. “Buyurun, sedyeyi geçirene kebab ısmarlayacağım” dedim, tabii geçiremediler. Buraya gelirken siz de gördünüz; o merdivenlerden bir hasta iki koluna girmiş refakatçiler ile çıkabilir mi Allah aşkına! Mühendisler tabii hastanecilik eğitimi almamış; hasta nereye yatar, nereye bakar, nasıl taşınır gibi hususlardan haberleri yok. O nedenle hastanelerde mimarlar ve mühendislerle bol bol kavga ettim. Çok bilimsel işleme gerek yok, pratik gözle bakılması lazım ama bakmıyorlar. Elimde sedyeyle geziyorum. Sedyeyi buradan rahat geçireceğiz, bütün proje bu. Ben x’i, y’yi bilmem, metresinden anlamam.

Sedyeyi içeri sok, hastayı rahat şekilde geçir, tamam. Bunu yapamadıktan sonra olmaz. Vakıf Gureba 1840’ta yapılmış. Ne kadar ferah, tavan yükseklikleri ne kadar güzel. Biz şimdi bunu mühendislere anlatamıyoruz.

Van’da hastane bünyesinde açtığınız ‘anne oteli’ni de anlatabilir misiniz?

O zamanın meşhur valisi Mahmut Yılbaş vardı. Bir gün bana geldi. Valinin gelini Adana’da doğum yapmış, sıkıntıları vardı. Vali “Adana’da yeni doğan servisine bebeği yatırdık. Bize diyorlar ki ‘iki saatte bir bebeğin annesini getireceksiniz. Burada bebeğini emzirecek, geri gidecek.’ Yarım saatte gelecek, yarım saatte emzirecek, yarım saatte de dönecek, e geriye kalan yarım saatte nasıl dinlenip uyuyacak böyle tüm gün!” deyip sıkıntısını anlattı. Yeni doğan servisleri o zamanlar maalesef böyle çalışıyordu. Ben de “Sayın Valim gelin size bir şey göstereyim” dedim. Götürdüm yeni doğan servisine ve anne otelimizi gösterdim. Bakın şurası yeni doğan servisi, şurası anne oteli. Yeni doğan servisinin üstünde yer alan çatı katına anne oteli yaptık. Mühendislere yalvara yakara çatıyı biraz yükselttim. Çatı katını 30 annenin kalabileceği şekilde odalara böldük, oldu anne oteli. 1 odada 2 yatak vardı. Bu odalarda dinlenip hastanede çıkan yemekten yiyor; 2 saatte bir de servise inip bebeklerini emziriyorlardı. Vali Bey de “Elinize sağlık, tebrik ederim” dedi. Bizi sevmediği halde tebrik etti. Biz Van’ı çok sevdi, Van da bizi sevdi. Van ve Vanlılar benim için çok ayrı bir yerde. Bakın Ömer Bey, hiçbir şey görmemiş insana hizmet yapmak daha kolay. Onlar daha çabuk mutlu oluyor. Yoksul insana, garibana ne verseniz mutlu olur. Van’da da siyasi nankörler dışında insanları mutlu ettik.

“Van’da konuştuklarımız Türk sağlık sistemine inkılap yaptırdı”

Sizin bir de sigara karşıtlığınız var Hocam...

Öyle. Sigaraya düşmanım. O zaman daha Türkiye’de sigara yasağı yoktu ama biz hastanede sigara içirmiyorduk. Sigara yasağını bizden gördüler de koydular. Ben hastanede kimse sigara içmesin diye gece gündüz dolaşıyordum. Personel ve doktorlara kesinlikle sigara içirmiyordum. Çok şükür millet de buna uydu. Gizli kapaklı şekilde çok az kişi içerdi ancak. Personel beni hem severdi hem de korkardı. Bu durum esprilere bile konu olmuştu. İki kişi konuşuyor. Biri “Çok bunaldım, böyle giderse intihar edeceğim” diyor. Diğeri ise “Sakin ha, intihar edersen doğrudan cehenneme gidersin. Dursun Hoca’nın yanında sigara iç, zaten seni öldürür” diyor. (Kahkahalar)

“Ben 1994’te Van’a gittiğimde PKK terörü çok canlıydı. Televizyonda haberleri izlerken Van’da zannedersiniz ki kurşunlar havada uçuşuyor. Biz birkaç tane tıp kongresi yaptık orada. Kongrelere batıdan gelecek olanlar bize telefon edip “Dursun Hocam biz kongreye geleceğiz ama havalimanından hastaneye ya da kongre salonuna sağ salim nasıl varacağız?” diye soruyordu. Çünkü her tarafta kurşunlar bombalar, vın vın... Böyle bir hava esiyordu Türkiye’de.”

Teşekkür ederiz Hocam. Van’dan yetişmiş hocaların Türk sağlık sistemine ciddi şekilde katkısı oldu. Bu noktada neler söylersiniz?

Benim dekanlık ve başhekimlik kapım daima herkese açıktı. Randevu almak diye bir şey yoktu. “Dekanla görüşebilir miyiz, başhekimle görüşebilir miyiz?” diye bir husus olmadan gelir ben içerdeysem görüşür, dışardaysam bulduğu yerde görüşürdü herkes. Bizim ekibin özelliği kimseye kapıyı kapatmamak, daima fikir alışverişinde bulunmaktır. Herkes fikrini beyan eder, makul olan hangisi ise ona uyardık. Ben her şeyi bilemem ki. Bu yüzden dekan yardımcısından hemşireye, güvenlikten çaycıya kadar herkese kulak verirdim. Herkesin medeni cesareti vardı. Böyle olunca zihinler gelişti. Van’dan çıkan arkadaşlar Sağlık Bakanlığı Müsteşarlığından müsteşar yardımcılığı ve genel müdürlüklere kadar görev üstlendi. Üniversitelerde ve hastane yönetimlerinde görev aldılar. En önemlisi hep ortak fikir ürettiler. O gün konuştuğumuz fikirler, sonradan Türk sağlık sistemine inkılap yaptırdı. Üst düzey yerlerde olup durmadan ihlasla çalışan arkadaşlarımız güzel eserler ortaya koyuyor. Hatalar da var ama sonra düzeltilir. Yeter ki o önde duran insan hataları kabul edebilsin ve yanındaki insanlardan hatalarını dinleme ferasetini gösterebilir. Bu arkadaşlar Türkiye’de daha çok şey üretir. Ancak bu aralar sanki biraz üretim durdu gibi Türkiye’de. Biraz üzüntülerim var bu konuda. Bu arkadaşların önü kapandı gibi geliyor biraz bana. Sağlık inkılabı durdu biraz, eskisi kadar çok canlı değil.

Şehir hastaneleri projesine nasıl bakıyorsunuz Hocam?

Temelde karşı değilim ama orada sistem yanlış gidiyor. İnsanları, personelinizi mutlu kılmazsanız dünyanın en iyi sistemi de olsa götüremezsiniz. İyi sistem, iyi insanların elinde iyidir. İyi sistem, kötü insanların elinde kötüdür. Hatta bazen kötü sistem, iyi insanların elinde iyi bir şeyler yapabilir. O nedenle motive olmuş iyi personel her şeyin başı. Şehir hastanesi projeleri -Allah selamet versin- Cumhurbaşkanımızdan çok önce kafamda vardı, konuşuyordum arkadaşlarla. Şehir hastanelerindeki yanlış, ağırlığın yap-işlet-devret modeliyle hastaneyi yapan firmanın elinde olmasından kaynaklanıyor. Yönetimin, doktorların, personelin ağırlığı yeterli değil. Maddi ve manevi olarak mutsuzlar, bunu duyuyoruz.

Hastaneleri profesyonel yöneticiler yönetmemeli mi?

Hastanelerin yönetimi doktorlarda olmalı, başkaları anlamaz! Maliyesini doktor

olmayan insanlar yapsın ama neyi, ne zaman alacağını doktor bilir. Ben sağlıkçı olarak doktorları toplarım “Hangi aleti alabiliriz, hangi alete ne kadar ihtiyacımız var, ne kadar kullanabiliriz?” diye sorarım. Eğer dedikleri alet 7/24 kullanılacaksa ben o aleti fiyatı ne kadar olursa olsun alırım. Ancak “Şu aleti de senede bir gün kullanacağız” derlerse o aleti almam. Esas maliye de budur kanımca. Benim itirazım esas politikayı belirlemek üzerine. Yoksa hastanenin temizliğiymiş falan başhekimimi tabi ki ilgilendirmez. Eğer siz üst politikayı iyi belirlerseniz başhemşiresi, güvenliği herkes size uyar. Eğer siz başhekim koltuğunda, yönetici koltuğunda oturup “Nasılca hastane müdürü var, işletme müdürü var, otelcilik müdürü var” dersiniz onlar da oturur.

“Beni geçmezseniz size hakkımı helal etmiyorum!”

Nesil yetiştirmeye büyük önem verdiğinizi biliyorum. Bu noktada neler söylersiniz?

En sevdiğim meslek, talebe yetiştirmek. İnşaat işleriyle sevdiğimden değil mecburiyetten uğraşıyorum. Çapa Tıp’ta asistanken arkadaşların mesaisi 4’te bitirdi, ben saat 7’ye 8’e kadar çalışırdım. Niye? Gençlere bir şeyler göstereyim, öğreteyim diye. O zamanlardan beri bildiklerimi hep öğretmeye gayret ettim. Hem arkadaşlar hasta karşısında mahcup olmaz hem de hasta zarar görmez. Bu çok önemli bir şey. Bizim muhabetimiz insanlar. Biz doktorlar bazen çok hızlı karar vermek zorundayız. Bir şey yapmak için de yapmamak için de hızlı karar vermek zorundayız. O yüzden hep bilgili olmak zorundayız. Ben bu arkadaşların iyi yetişmesi için çalışmazsam, katkı vermezsem herkes zarar görecektir. Van’da da, burada da asistanlarıma, yardımcı doçentlere hep diyorum, “Bir yerde kongre varsa gidin, katılın, öğrenin, ben buradaki angaryayı çekerim.” Yanımdakilere şöyle diyorum: “Beni geçmezseniz size hakkımı helal etmiyorum!”

Siz hocaların hocasıdır. Yetiştirdiğiniz hekimlerden iyi yerlerde olanlar var. Bu durum karşısında ne hissediyorsunuz?

Yaş ilerleyince hocaların hocası oluyorsunuz ne çare. Önemli yerlerde olan var. Tabii bu büyük mutluluk. Allah’a ne kadar şükretsem azdır. Bize böyle hocalık gibi devlet nasip etti. Bunu tarif etmek çok zor.

İdealist bir doktor olmak size ne kazandı, sizden ne götürdü?

Kaybettiğim bir şey yok. Hep kazandırdı. Maddiyatta gözüm yok. Bir tane

“Eskiden ilköğretim okulu olan binadan tıp fakültesi ve hastane kurduk. Kapanmış bir öğrenci yurdunun ranza yataklarını hasta yatağı olarak kullandık. Tomografi, ultrason ve röntgen cihazları ile ameliyat masası alacak paramız yoktu, biz de piyasadan kiraladık. Topladığımız bağış paralarıyla makas, neşter gibi cerrahi malzemeleri İran’dan dağlardan katır sırtında valizlerle getirttik.”

arabam var, Fiat Linea. Geçen arabayı yanaştırırken birkaç öğretim üyesi “Kim bu gariban?” dedi. Sonra arabadan ben inince “Hocam siz miydiniz? Bu araba size yakışmıyor” dediler. Niye yakışmasın! Gözünüz maddiyatta olmasın. Havale geçirip gözü kapalı olan, komada olan, şokta olarak gelmiş bir hastanız size yarın gözleri parlayarak canlı bir şekilde bakıyorsa, rahat nefes alıyorsa, yemek yiyebiliyorsa, oturabiliyorsa bizim mutluluğumuz, ödülümüz budur. Bunu kaybettiyeniz her şeyi kaybedersiniz. Geri kalan arabaymış, evmiş, apartmanmış bunlar önemli şeyler değil.

Hatalarınız oldu mu, onlardan ne öğrendiniz?

Şüphesiz oldu. Mesela ben çocuğu tepeden tırnağa muayene ederim. Erkeklik organında dişilik organında bir kusur var mı, muhakkak bakmak lazım. Bir gün bir hasta çocuk geldi. Bir buçuk yaşında. Kalça çıkığı kalmış. Annesine “Sen bu çocuğu daha önce doktora götürmedin mi?” diye sordum. Kadın “Götürdüm doktor bey, size getirdim” dedi. O anda tepemden aşağıya sanki kaynar sular döküldü, halen onu hissediyorum. “Eyyvah, ben mi atladım bunu?” dedim. O manzarayı tarif etmem mümkün değil. Şimdi bebek geldiği zaman yürüyene kadar kalça muayenesini yaparım. Ultrason muayenesi falan çekilir, kalça muayenesini özellikle isterim. Çünkü atlayabilirsiniz. Atladığınız şey, bir insanın hayatı. Başka bir şey değil. Ben o gün kalça çıkığını 2-3 aylıkken yakalaysaydım hemen halledilirdi. 1 buçuk yaşında yakaladım, bu yüzden 2 kere ameliyat olmak zorunda kaldı.

“Paran yoksa tedavi etmem” anlayışı resmen cinayettir”

Son birkaç soru ile tamamlamak istiyorum. İyi hekim nedir, iyi hekim nasıl olmalıdır? Sadece iyi insanlar mı iyi hekim olabilir?

İyi hekim olmak için iyi insan olmanız şart. Çok iyi olmanız, çok bilgili olmanız gerekir. Hastaya ilgi göstermeniz, dinlemeniz, vakit ayırmanız gerekir. Ben hep arkadaşlara diyorum, “Bilgili olacaksınız ama daha önemlisi hastaya vakit ayıracaksınız.” Ben çok yanlışlar gördüm. Hastanın biri kendini zehirlemiş. Asistanken acilde gördüm. Doktor “Karin geberiyor, bana para vermezsen tedavi etmem. Al nereye götürürsen götür” dedi. Bu cinayettir, resmen cinayet! O zamanlar insanların sesi çıkmıyordu. Bileziğini, o yoksa ineğini satıyor, getirip doktora o parayı veriyordu.

Her şeyden önce siz bir çocuk doktorusunuz. Çocuklarla diyalogunuz övülerek anlatılıyor...

Çocukla önce gülüşüp bir yakınlık kuruyoruz, sonra hastayı tedavi ederiz. Yanlırlara da bir anda celallenebilirim. Geçen gün bir anne babayı sinirlenip kovmuşum. Cumhurbaşkanlığına şikâyet etmişler. Şikâyet yazısı gelmiş. Niye kovdum biliyor musunuz? Çocuk yoğun bakımda. Anne baba hiç gelmiyor. Bu çocuk sevgi istiyor. Komada olan çocuk bile sevgi ve şefkat ister. “Nerede bu çocuğun anası babası?” dedim. “Yok” dediler. “Bana bulun getirin” dedim, getirdiler. Meğerse annesi hemşireymiş. “Sen misin o canavar, çocuğu buraya adeta atıp gittiniz. Yazıklar olsun. Defolun” dedim. Cumhurbaşkanlığına şikâyet edip, “Madem ben bakacaktım, niye yatırdım çocuğu hastaneye” diye yazmış. Oysa o bakmayacak ki. Sadece elini tutacak, sevip okşayacak. Benim hocam vardı, Faik Tanman. Ateistti ama inanın hastası için ağlardı. Ben gizli gizli ağladığına şahit oldum. Bana para verirdi, “Git fakir hastalara ver” derdi. Biz böyle gördük.

Ülkemizde tıp fakültesi sayısı çok arttı.

Bu noktada siz ne düşünüyorsunuz?

Jaonya’da 1200 tane üniversite var. ABD’de onun yaklaşık 5 katı sayıda. Ben diyorum ki herkesi üniversite mezunu yapın. Ondan sonra gitsin çobanlık yapsın, bekçilik yapsın, çöpçülük yapsın ama herkes üniversite okusun. Bizim bilge insana ihtiyacımız var. Ancak hem bilge hem arif olacak. Arifliği bırakarak bilgelik olmaz. Hem eğitim hem öğretim bu ikisini yapmazsak olmaz. İyi insan olmayanın eline tıp diplomasını vererek bu cinayet olur. Gönül isterdi ki tıp mesleğini yapacak insanları seçerken biraz da insani değerleri dikkate alınsın. Arkadaşlara hep derim ki, “Kapıdaki insan annen, baban, kardeşin, eşin, çocuğun olabilir.” Bana göre insan ikiye ayrılır: İyi insan yani kaliteli insan ve kötü insan yani kalitesiz insan. Bizim insanımız 15 Temmuz’u nasıl püskürttü, halen şaşıyorum. Hastanede öne geçmek için torpil yapan, yolda trafiği alt üst eden adamlar 15 Temmuz’da ülke için kanını, canını verdi. Çok enteresan milletiz. Burada insanların hakkını yemek için kırk takla atıyor, sonra gidip tankın altına yatıyor. Çok değişik milletiz hakikaten. Anlaşılması çok zor milletiz. Yıllar önce Pakistan’a gitmiştim. Bir gazeteci, “Türkler değişik bir millet. Düşman varsa ona karşı birleşip savaşıyorlar. Düşman bulamazlarsa kendi aralarında savaşıyorlar” demişti. Çok doğru.

Son soru: Doktorlara, akademisyenlere ne gibi tavsiyeleriniz var?

En önemlisi bu mesleğin kadrini bilsinler. Bilgili olmak zorundayız. Hastayla ilgilenin, dinleyin, konuşun anlatsın. Ben hastanın annesine soru soruyorum, asistan hemen araya giriyor. “Bana söylemedin de hocaya söylüyorsun” diyor. Ya bırak konuşsun. Öyle araya girersen hasta ürker, bana da anlatmaz. Hastayı dinleyin, tepeden tırnağa muayene edin. Bunları yaparken de kendinizi maddeten ve manen donatın. Maddeten donatın derken bilgiyle donatın, parayla değil. Manen derken de ahlakla, vicdanla, samimiyetle donatın. Doktorun maddiyatı bilgidir; yat, kat, araba değil!